

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060301

DOM
2021-09-06
Stockholm

Mål nr
M 8152-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-06-12 i mål nr M 4908-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

Karlstads kommun

Ombud: Stadsjurist P.D.

Motpart

Länsstyrelsen i Värmlands län

SAKEN

Ansökan om tillstånd för anläggande av pir och brygganläggning samt muddring inom fastigheten A i Karlstads kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1698764

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Karlstads kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens dom och återförvisa målet till den domstolen för fortsatt handläggning.

Länsstyrelsen i Värmlands län har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Kommunen har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande:

Mark- och miljödomstolen har endast prövat om den aktuella vattenverksamheten kan tillåtas ur ett strandskyddsperspektiv. Kommunens uppfattning är att den sökta verksamheten uppfyller kraven på strandskyddsdispens. Mark- och miljödomstolen har inte beaktat att det är fråga om anläggningar som för sin funktion måste ligga vid vatten. Vidare kan inte behovet av båtplatser eller en pir tillgodoses utanför området.

Stranden är en alltmer tätande vassrugg som framöver kommer omöjliggöra att överhuvudtaget kunna vara där, vilket gäller för stora delar av området. Området är således inte tillgängligt för allmänheten i dagsläget. Enligt kommunens uppfattning ökar förslaget allmänhetens möjlighet att vistas i området, främst på piren men också på båtbyggarna.

En upplåtelse av båtplatser kommer inte ha en avhållande effekt på allmänhetens tillträde till området och det är inte möjligt att upplåta båtplatser på annan plats än vid vattnet. Med mark- och miljödomstolens tillämpning är det inte möjligt att anlägga bryggor för fritidsbåtar överhuvudtaget.

Det föreligger ett allmänt intresse att anlägga de aktuella anläggningarna. Det framgår redan av den antagna detaljplanen. För att möjliggöra tillgången till Vänern med båt är det av stor vikt att det finns båtplatser och att igenväxta områden vid vatten tillgängliggörs med bryggor.

Den ansökta verksamheten har viss negativ påverkan där det ska muddras men det är ett mindre område. Det hyser inga högre kvalitéer varken ur djur- eller växtlivssynpunkt. Eftersom kompensationsåtgärder ska ske i samma begränsade vattenområde och omfattningen av dessa är mer än kompenserande anser kommunen att ett tillstånd till den sökta verksamheten är förenligt med strandskyddets syften.

Länsstyrelsen har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan:

Kommunen anför enskilda intressen såsom ett allmänt intresse, vilket länsstyrelsen anser är fel. Myndigheten konstaterar vidare att området hyser höga naturvärden, vilket med all tydlighet framgår av den inventering som utförts i området. Länsstyrelsen erinrar om att enligt skadelindringshierarkin och principen om tvådelad prövning ska kompensationsåtgärder aldrig vägas in i en prövning av tillåtlighet. Prövningsmyndigheten måste först ta ställning till om skadan som en verksamhet medför är accepterad eller inte. Först därefter kan skadan kompenseras.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Bakgrund

Karlstads kommun har ansökt om att anlägga en brygganläggning med pir och flytbryggor i anslutning till den kaj som anlagts i Tullholmsviken. Brygganläggningen kommer medföra att nya fritidsbåtplatser kommer att tillhandahållas. Området omfattas av detaljplan för kv. Kanoten m.fl. inom Viken i Karlstads kommun. Enligt detaljplanen är vattenområdet betecknat med W1 och W1C1 vilket betyder att området ska bestå av öppet vattenområde där allmänt tillgängliga bryggor får finnas och där C1 anger att café, restaurang m.m. (anläggning för publik funktion) får anläggas. Aktuellt område omfattas av strandskydd i vattenområdet. Mark- och miljödomstolen avslog ansökan eftersom den ansågs strida mot strandskyddsbestämmelserna.

Förutsättningar för strandskyddsdispens

Frågan i målet är om kommunen har visat att det finns förutsättningar för strandskyddsdispens för de aktuella bryggorna och piren.

Av praxis framgår att prövningsmyndigheten vid tillståndsprövning enligt miljöbalken ska göra en provning som liknar den som ska ske i fråga om strandskyddsdispens och att hinder mot att meddela tillstånd till vattenverksamhet i regel får anses föreligga om förutsättningar för dispens från strandskyddsförbuden för en åtgärd eller anläggning som berör strandskyddet inte är uppfyllda (se rättsfallet NJA 2008 sid. 55).

Är området allemansrättsligt tillgängligt?

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att vattenområdet inte är exploaterat vilket medför att området är tillgängligt för allmänheten. Vid bedömningen av om området är tillgängligt för allmänhet ska inte tas i beaktande om området nyttjas frekvent av allmänheten eller inte eftersom detta kan förändras över tid (se prop. 1997/98:45 del 2 s. 89).

Behövs området för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet?

Kommunen har gjort gällande att bryggorna och piren för sin funktion måste ligga vid vattnet och att det inte är lämpligt att placera dem någon annanstans. Vidare har anförts att brygganläggningen behövs då efterfrågan på fritidsbåtplatser är stor i området.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att bryggor och pirar naturligtvis utgör sådana anläggningar som för sina funktioner måste ligga vid vatten. Stor restriktivitet gäller ändå vid provningen, framförallt i områden som är allemansrättsligt tillgängliga eller i områden som är särskilt värdefulla för djur- och växtlivet (se prop. 2008/09:119 s. 105 och Mark- och miljööverdomstolens avgörande 2015-05-20 i mål nr M 559-15). Hänsyn bör dock kunna tas till om en brygga är avsedd för gemensamt nyttjande av flera boende i ett närområde se (prop. 2008/09:119 s. 105).

Intresset att anlägga bryggor för fritidsbåtar och anläggandet av en pir måste därtill bedömas mot strandskyddets syften (se 7 kap. 26 § miljöbalken) och för att tillstånd ska kunna lämnas måste det finnas så starka skäl för anläggningarna att de allmänna intressen som strandskyddet syftar till att tillgodose får stå tillbaka.

Av naturvärdesinventeringarna i målet framgår att området hyser höga naturvärden som kommer påverkas och i viss mån förstöras om tillstånd meddelas. Området är unikt i sitt slag då det har koppling till både Sveriges största insjö och Klarälven. Exempelvis har bottenfaunan bedömts mycket artrikare än det omgivande landskapet och andra områden av samma biotop i regionen och i Sverige. Viken har bedömts vara en viktig lokal för flera fågelarter. Strandbiotopen med sin koppling till Klarälven och Vänern har beskrivits som nationellt sällsynt. Vattenområdet är därtill av samma naturtyp som det angränsande Natura 2000-området och det är oklart hur Natura 2000-områdets skyddsvärden kommer att påverkas av den ökade båttrafiken som bryggorna kommer att medföra. Vidare resulterade naturvärdesinventeringen i bedömningen att området har påtagliga art- och biotopvärden. Sammantaget bedömdes området tillhöra naturvärdesklass 2, högt naturvärde. Länsstyrelsen har instämt i denna bedömning.

Mark- och miljööverdomstolen gör följande bedömning i denna del. Bryggorna syftar till att ge fler privatpersoner i kommunen möjlighet till båtplats för fritidsbåt. Det talar i och för sig till kommunens fördel att det är fråga om bryggor för gemensamt nyttjande samt en pir dit allmänheten har tillträde. Det aktuella området bedöms hysa höga naturvärden som kommer att gå förlorade eller påverkas negativt av den ansökta verksamheten. Mot denna bakgrund bedömer Mark- och miljööverdomstolen att det, trots att anläggningarna ska vara tillgängliga för allmänheten och att de till viss del samlokaliseras, i detta fall inte finns förutsättningar för dispens för bryggorna och piren på denna grund.

Finns det ett angeläget allmänt intresse att anlägga bryggor och pir?

Kommunen har även anfört att det är ett angeläget allmänt intresse att bryggorna och piren byggs. Mark- och miljööverdomstolen anser att det allmänna intresse som anläggningen i och för sig representerar inte överväger den skada den skulle medföra för naturvärdena på platsen.

Intresseavvägning

Något annat skäl för att kunna tillåta den ansökta verksamheten ur strandskyddsynpunkt har inte framkommit. Mot denna bakgrund, och då det enskilda intresset av att bygga bryggorna och piren inte heller vid en intresseavvägning enligt 7 kap. 25 §

miljöbalken kan anses väga tyngre än det allmänna intresset av att upprätthålla strandskyddet, ska överklagandet avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2021-10-04

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsrådet Mikael Hagelroth, referent, tekniska rådet Annika Billstein Andersson och hovrättsrådet Ulf Wickström.

Föredragande har varit Lena Lidmark

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-06-12
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 4908-17

Sökande

Karlstad kommun

Ombud: Stadsjurist P.D.

SAKEN

Ansökan enligt 7,9 och 11 kap. miljöbalken om tillstånd för anläggande av pir och brygganläggning samt muddring inom fastigheten A i Karlstads kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen, som godkänner miljökonsekvensbeskrivningen, avslår ansökan.

Karlstad kommun ska betala ersättning för rättegångskostnader till Länsstyrelsen i Värmlands län med 32 000 kronor. På ersättningen utgår ränta enligt 6 § räntelagen (1973:635) från denna dag till dess betalning sker.

Prövningsavgiften, som är betald, fastställs till 70 000 kronor.

Dok.Id 406123

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se www.vanersborgstingsratt.domstol.se	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00–16:00

ANSÖKAN

Yrkanden

Karlstads kommun (sökanden) yrkar att Mark- och miljödomstolen lämnar sökanden tillstånd enligt 7, 9 och 11 kap. miljöbalken enligt nedan. Sökanden yrkar att Mark- och miljödomstolen:

- lämnar tillstånd och beviljar strandskyddsdispens för anläggande av brygganläggning med en pir och två flytbryggor med maximalt 80 båtplatser längs Tullholmsvikens nordöstra strand inom fastigheten A.
- lämnar tillstånd för muddrig av området för pir och flytbryggorna samt tillstånd till uppläggning och avvattning av muddermassor.
- lämnar tillstånd att anlägga erosionsskydd utmed befintlig kaj.
- att bottennivån i de området för anläggningarna fastställs till 42,9 m.
- godkänner den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen
- fastställer villkor i enlighet med sökandens förslag.
- bestämmer arbetstiden för verksamheten till fem (5) år från det att dom i målet vunnit laga kraft,

Karlstad kommun har redovisat sin ansökan, så som den slutligen utformats, i huvudsak enligt följande.

Bakgrund

Karlstads kommun planerar att anlägga en brygganläggning med pir och flytbryggor i anslutning till den kaj som anlagts i Tullholmsviken. Mellan kajen och Packhusgatan uppförs bostads- och kontorshus.

Karlstad kommun erhöll tillstånd enligt miljöbalken för att anlägga kaj inom fastigheten A den 14 juli 2016. Kommunen ansöker nu om tillstånd enligt miljöbalken för brygganläggning bestående av en central pir för publikt ändamål flytbryggor med plats för småbåtar. Kommunen önskar fastställa djupet i brygganläggningen till 1,8 meter under Vänerns medelvattenyta (ny bottennivå: 42,9 möh, RH 2000). Beskrivning av planerade åtgärder beskrivs kortfattat nedan och mer ingående i aktbilaga 29.

Anläggandet av brygganläggningen är en del i kommunens pågående arbete med att omvandla området mellan Tullholmsviken och Inre hamn till en mer urban stadsdel, med funktionella och utformningsmässiga kopplingar till Inre hamn, stadsträdgården, resecentrum och stadskärnan. Stadsdelen skall vara en trygg och attraktiv stadsdel som erbjuder boende, verksamma och besökande en hög livskvalitet samtidigt som miljö-påverkan är låg. Blandningen av funktioner, upplåtelseformer och lägenhetstyper ska bidra till en blandad befolkningsmix. Kajen syftar till att ge människor möjlighet att röra sig längs vattnet. Brygganläggningen syftar även till att bemöta den efterfrågan på båtplatser som dels redan idag finns i kommunen och dels förväntas uppstå vid utveckling av stadsdelen. Både kaj och brygganläggning ska vara tillgänglig och inbjudande för allmänheten. Planerade båtplatser i Tullholmsviken kommer att fördelas till boende i planerade bostäder intill kajen och till kommunens ordinarie båtplatskö.

Tidigare domar

Följande domar berör anläggningar i Tullholmsviken samt inom fastigheten A.

1. Mål nr M 1915-10, den 10 januari 2011 avseende flytbryggor, bryggdäck mm i Inre hamn
2. Mål nr M 427-14, den 30 september 2014 avseende översvämningsskydd vid inloppet till Inre hamn
3. Mål nr M 1726-14, den 15 december 2014 avseende befintlig och utökad småbåtshamn i Tullholmsviken

4. Mål nr M 2181-15, den 27 januari 2016 ärende avseende brygganläggning i Pråmkanalen
5. Mål nr M 4003-15, den 14 juli 2016 avseende kaj i Tullholmsviken

Det område inom vilket nu planerad anläggning avses placeras omfattas endast direkt av tidigare dom avseende kaj i Tullholmsviken (Mål nr M 4003-15).

Rådighet

Ansökt verksamhet berör fastigheten A, Karlstads kommun. Karlstads kommun äger fastigheten och har därmed rådighet över området. Karlstads kommun är även Hamnmyndighet för det berörda området.

Planförhållanden

Området omfattas av Detaljplan för Kv. Kanoten m.fl. inom Viken, Karlstads kommun, Värmlands län. Syftet med detaljplanen är att göra det möjligt att bygga ut Karlstads centrum mot Vänern med en blandning av bostäder och verksamheter. Detaljplanen vann laga kraft den 16 juli 2013.

Det vattenområde som berörs av den planerade anläggningen är i plankartan markerat med W1, ”öppet vattenområde där bryggor får finnas. Bryggorna ska vara allmänt tillgängliga” samt W1C1, där C1 anger ”café, restaurang mm (anläggning för publik funktion)”.

Aktuellt område omfattas av strandskydd i vattenområdet.

Höjdsystem

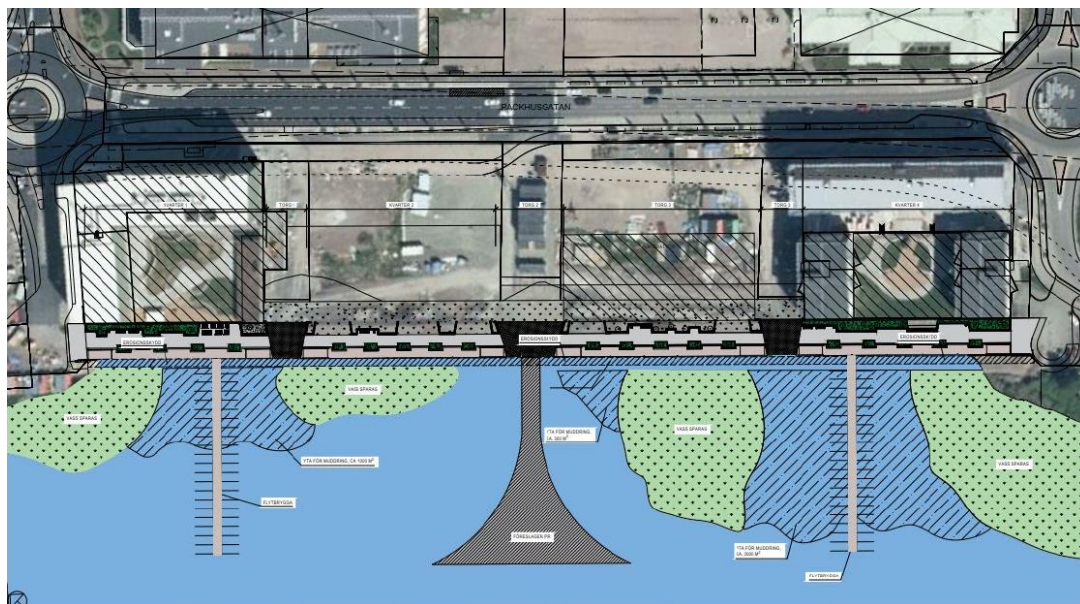
Samtliga höjder i denna ansökan är angivna i RH 2000. Den 31 mars 2013 gick Karlstads kommun över till höjdsystemet RH2000. I centrala Karlstad inklusive det område som berörs av de planerade åtgärderna ligger RH2000 507 mm över det tidigare höjdsystemet RH00 Karlstad. Observera att i gällande detaljplan för det berörda området anges höjd i RH00 Karlstad.

Planerad verksamhet

Översiktlig beskrivning

Brygganläggning med pir och flytbryggor planeras anläggas inom det område som i detaljplanen är avsatt för ändamålet.

Vinkelrätt mot befintlig kaj längs Tullholmsvikens nordöstra strand (anläggningsarbeten pågår) planeras två flytbryggor och en central pir anläggas. Kommunen önskar fastställa djupet i brygganläggningen till 1,8 meter under Vänerns medelvattenyta (ny bottenivå: 42,9 möh, RH 2000). Då nuvarande djup är mellan 0,8 och 2 meter erfordras muddring. Se figur nedan.

Planerade flytbryggor

Vinkelrätt mot kajen planeras 2 stycken flytbryggor placeras. Flytbryggornas längd planeras bli maximalt 60 meter och förses med en landgång med ca 10 meters längd (totalt ca 70 meter). Antalet båtplatser beräknas bli maximalt 80 st. Vid behov ska det även i framtiden vara möjligt att ersätta bryggorna med anläggningar som klarar av de funktionskrav som ställs i ansökan.

Både kaj och brygganläggning ska vara tillgänglig för allmänheten, vilket bland annat innebär att inga grindar kommer att installeras på planerade bryggor samt att

anslutningar till gång- och cykelvägen utmed Packhusgatans södra sida kommer att utformas så att kajen uppfattas som publik och inbjudande för allmänheten.

Brygganläggningen planeras bli enkel och begränsad gällande servicesystem. Det kommer inte finnas tillgång till el och färskvatten. Ramp för sjösättning/upptagning av båtar kommer inte att anläggas. Närmaste ramp finns vid kanotklubben samt vid Mariebergsvikens småbåtshamn. Vid hamnen vid Kanikenäsholmen finns möjlighet för tankning och båttvätt. I övrigt kan tvätthallar för bilar nyttjas.

De båtplatser som erbjuds i Tullholmsviken är dock i första hand avsedda att fylla behovet av centralt belägna båtplatser som kan nås med cykel eller kollektivtrafik.

Montering och förankring av flytbryggor

Bryggmodulerna kan sjösättas på plats vid paddlarklubben. Om detta inte är möjligt sjösätts de på närmast lämpliga plats och bogseras till Tullholmsviken.

Bryggorna förankras med landgångar mot planerad kaj. Landgångarna konstrueras så att flytbryggorna tillåts röra sig i höjddled i samband med förändringar i vattennivån. Landgångarnas längd ska vara tillräcklig för att nå utanför planerad slänt i strandkanten, vilket innebär att bryggorna ligger plant på botten i det fall vattennivån i Tullholmsviken tillfälligt sjunker. I bryggornas yttre ände förankras de i botten med en tyngd.

Planerad pir

Centralt på kajen planeras en pir för publikt ändamål. Det utformningsförslag som finns innebär att en pir med längden 70 meter och en största bredd (ut mot den öppna vattenytan) om 65 meter anläggs. Den slutliga utformningen kan komma att justeras, såväl i form som i storlek. Redovisat förslag innebär att pirens yta blir 1 200 m². Eventuella justeringar begränsas till utformningar som innebär en pir med samma eller mindre längd, bredd och yta. Pirens placering på befintlig kaj kommer inte att justeras.

Preliminärt utformningsförslag innebär att pirens överyta utförs i betong. Pirens kanter förses med kombinerat fallskydd/bänk med sittplatser av betong. Mot Tullholmsvikens öppna vattenyta planeras en trappa med ytterligare sittmöjligheter.

Piren planeras grundläggas med spetsburna pålar. Installationen av pålar föreslås utföras efter genomförd muddring. Pålarna föreslås installeras från pråm. Kompletterande geotekniska undersökningar planeras genomföras för att erhålla tillräckligt bra underlag för dimensionering av pålar och beslut om pållängder. Pålarna ska dimensioneras så att de klarar islast.

Muddring och avvattning

Yrkandet om muddring avser numera ett område om ca 4 300 kvadratmeter. Mängden muddermassor uppskattas till ca 4 000 kubikmeter.

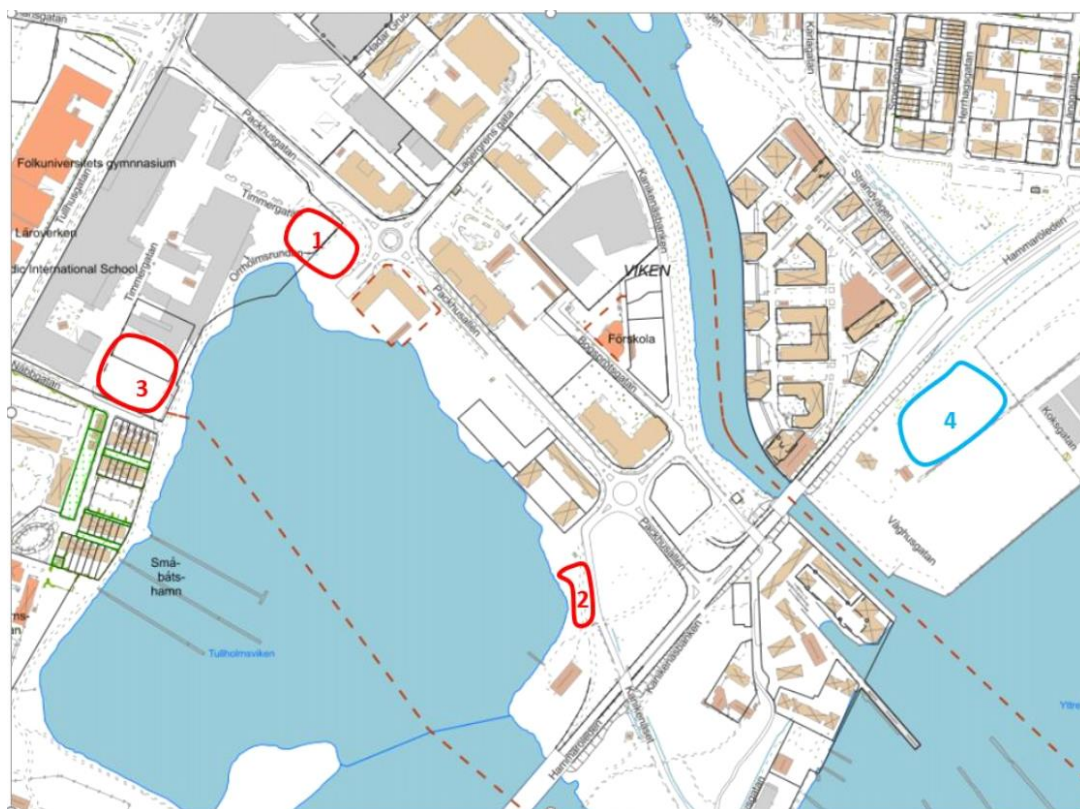
I ansökan har kommunen angett att muddring kan ske genom skop- eller sugmuddring samt att val av muddringsmetod kommer att göras i samråd med kommande entreprenör. Val av metod kommer att baseras på teknisk lämplighet och vad som bedöms vara det bästa beroende på typ av sediment. Skopmuddring kommer att användas i så stor utsträckning som möjligt. I de delar av området där bottensedimentet är mer eller mindre flytande (gyttjig lera med inslag av organiskt material) bedöms dock preliminärt sugmuddring vara den bäst lämpade muddringsmetoden, medan skopmuddring bedöms vara en lämplig metod i områden med fastare bottensediment.

Skopmuddring kan ske med enskopeverk eller flerskopeverk (Paternosterverk). För Tullholmsviken bedöms ett mindre enskopeverk som tar relativt liten plats vara ett bra alternativ då det kan vara svårt att komma fram både på grund av det ringa djupet och av den låga seglingsfria höjden under Hammaröleden. Enskopeverket kan antingen vara fast monterat på ett fartygsskrov eller utgöras av en vanlig grävmaskin som står på en ponton med stödben. De muddrade massorna läggs upp på land för avvattning eller körs direkt vidare till godkänd mottagare. Torrhalten i de analyserade sedimentproverna är ca 50 %.

Vid sugmuddring pumpas muddret i en rörledning till en uppläggningsplats på land. Sugmuddring orsakar endast försumbar eller liten grumling. Själva muddret innehåller dock en stor mängd vatten (normalt ca 80%) som måste avvattnas innan materialet kan transporteras vidare. Sugmuddring kommer därför att användas i så liten omfattning som möjligt.

Föreslagna försiktighetsåtgärder för att minimera grumling i samband med muddring är dels att använda miljöskopa (skopa försedd med lock som kan stängas vid varje skoptag) vid skopmuddring och dels att avgränsa arbetsområdet med dubbel siltgardin. Trots användandet av sugmuddring eller miljöskopa bedöms grumling uppkomma inom arbetsområdet (innanför föreslagen avgränsning med siltgardin).

Uppläggningsplatsen kommer att förses med invallning. Vallen, som ska vara permeabel, kan exempelvis bestå av en makadamvall eller snedställda träpallar täckta med geotextil. Eventuellt kan ytan förses med dräneringssträngar för att påskynda avvattningen. Fyllnadshöjden kommer att bestämmas i samråd med geotekniker. Avledningsvattnet kommer att släppas innanför avskärmning med siltgardin.

De ytor som planeras användas för avvattningsmarkeras med röd markering i figur ovan. Den yta som markeras med blå markering utgör reservyta för hantering av torra massor.

I det följande redogörs det för markförhållandena inom respektive yta och vilka eventuella föroreningar som finns på respektive yta.

Yta 1, Tullholmssågen

Ytan vid Tullholmssågen består dels av en hårdgjord yta (asfalterad parkering) och dels av en grönyta. Provtagning av marken visar på förhöjda halter av PAH-H, i halter överstigande det generella riktvärdet för KM, i ca hälften av proverna och halter av bly överstigande det generella riktvärdet för KM i ca en tredjedel av proverna. Endast 5 st prov är analyserade på mark i grönytan. Dessa prov påvisar generellt lägre halter än prov under asfaltsytan. I området med hårdgjord yta blir infiltrationen i mark mycket begränsad.

Yta 2, Paddlarklubben

Området vid paddlarklubben, som består av en grönyta, är liten och markens stabilitet är begränsad, vilket innebär att endast begränsade mängder muddermassor kan hanteras inom ytan. Inom Yta 2 finns 4 st prov analyserade. Av dessa påvisar ett prov en halt av PAH-H överstigande det generella riktvärdet för KM. Ett prov påvisar en halt av zink överstigande nivå för mindre än ringa risk. Övriga halter understiger nivåer för mindre än ringa risk.

Yta 3, Näbbgatan

Ytan vid Näbbgatan består av en hårdgjord yta (asfalterad parkering). På detta område har flera punkter provtagits och analysresultaten visar att det finns PAH-M och PAH-H i nivåer överstigande det generella riktvärdet för KM i ca hälften av proven. I ett prov överstiger halterna av PAH-M och PAH-H även det generella riktvärdet för MKM. Det finns även indikationer på olja i området på Kostern 10. Med anledning av att ytan vid Näbbgatan utgörs av hårdgjord yta, blir dock infiltrationen i mark mycket begränsad.

Yta 4, Wermlandskajen

Ytan vid Wermlandskajen föreslås utgöra reservyta för hantering av torra massor. Blöta massor avses inte hanteras på denna yta. Området ligger inom fastigheten B och utgörs av hårdgjord yta med äldre asfalt. Ytan har tidigare använts för mellanlagring av massor i samband med ombyggnation av Packhusgatan i enlighet med anmälan om mellanlagring daterad 2017-06-16 och miljönämndens beslut i ärendet 2017-08-15. Jorden inom Wermlandskajen är påverkad av föroreningar, bland annat PAH. Med anledning av att ytan utgörs av hårdgjord yta, blir dock infiltrationen i mark mycket begränsad.

Ett miljökontrollprogram inklusive metod/instruktion för muddring och avvattning av muddermassor bör tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.

Erosionsskydd

Erosionsskyddet, se bilaga 1 till aktbilaga29, utföres utefter hela befintliga kajkanten och utföres med sten/block i olika dimensioner för att skapa en varierad strandlinje till fördel för djur och växter.

Utformning av kompensationsåtgärder

Utformningen av anläggningen utgår från skadehierarkin, vilket innebär att negativ påverkan på naturmiljön och andra allmänna intressen i första hand undviks, i andra hand avhjälpas och/eller minimeras och i tredje hand kompenseras.

Bryggorna utformas som flytbryggor, vilket innebär såväl en mindre påverkan på vattenområdet och en mindre kostnad jämfört med fasta bryggor. Piren grundläggs på pålar, vilket innebär att kraven på konstruktionens stabilitet uppfylls. Erosionsskyddet utformas med sten/block i varierande storlekar för att skapa håligheter som kan fungera som gömslen/skydd för bottenfauna och fiskyngel. Antalet bryggor och båtplatser har minskats med 50% jämfört med tidigare yrkande och jämfört med det förslag som framfördes vid genomförda samråd, vilket innebär att behovet av muddring minskar och en större del av befintliga vassområden kan sparas.

Nuvarande utformning innebär att ett område på upp till 4 000 m² muddras. Det påverkade vassområdet utgör i dag uppväxtområde för fisk, bland annat gädda. Delar av området, främst de delar med en mer mosaikartad miljö, utgör även en bra biotop för flera arter av bottenfauna. Den negativa påverkan som planerade åtgärder medför på uppväxtområden för fisk och för bottenfauna behöver kompenseras.

Kompensationsåtgärder föreslås utföras i form av anläggning av blå bård, kanaler och öppna ytor. Den blå bården planeras placeras längs med befintlig strandkant och utmed stora landtungans vänstra strandkant fram till den öppna vattenytan, se figur nedan. Den sammanbinds med kanaler längre in i vassen. Bården ska förslagsvis ha en något större bredd än kanalerna (fem respektive två meter), då den utgår från ett redan muddrat område i vassområdets sydvästra ände. Som komplement till den blå bården planeras att öppna upp vassen där det är som tätast

och därigenom tillskapa ett mosaikartad habitat. De öppna ytorna ska förbindas sinsemellan samt med bården och den öppna vattenmassan genom anläggning av smalare kanaler som möjliggör att fisk (och även bottenfauna) kan nå dessa områden.

Eftersom Karlstad kommun, Länsstyrelsen och Sweco under mötet den 1:e juni kom överens om att hela vassområdet kunde anses utgöra kompensationsområde uppgår ytan av detta området till ca 2 ha.

Arealerna av de öppningar som planeras i vassen varierar mellan ca 400–500 m², Därtill föreslås att nordöstra hörnet vassröjas för att skapa mer utrymme för fiskfauna. Den yta där vassen föreslås luckras upp är cirka 800 m². Bården längs med strandkanten uppskattas få en längd på 250 m och en bred på ca 5 m, dvs ca 1250 m²

Kanaler som sammanbinder öppna ytor och bården och uppskattas få en längd på ca 260 meter och en bred på ca 2 meter, dvs ca 520 m².

Figuren visar föreslagen utformning av compensationen. De ljusblå ytorna visar förslag på öppna ytor och blå bården. Den ljusgröna ytan visar där vassen föreslås luckras upp. Siffrorna i dessa ytorna avser kvadratmeter. Bakgrundsfärgen illustrerar vattendjupet.

Anläggandet av vassmosaiken i området genomförs lämpligast med grävmaskin och vasslättermaskin. Grävmaskinen gräver bort rotfilten i bårdar, kanaler och öppna ytor för att åtgärden ska bli beständig och undvika igenväxning under den närmaste tiden. Anläggning av bårder, kanaler och öppna ytor innebär att rotfilten och vassen avlägsnas. Den redan befintliga öppningen i väster är ca 10 meter bred. Bården behöver inte fortsätta i samma bredd utan föreslås avsmalna till en bredd på ca 5 meter. Bården kan anläggas med grävmaskin från land. Kanalerna och öppna ytorna anläggs till de storlekar som anges ovan. Detta innebär att grävmaskinen behöver arbeta i vassområdet.

Materialet ska bortförslas för att möjliggöra att fiskar och andra djur kan disponera ytan samt inte skapa en allt för stor nedbrytningsprocess som riskerar att skapa syrefria förhållanden i området. Materialet som ska bortförslas behöver provas för förorenade ämnen. Avvattning och uppläggning samt bortförsel av massor kan kräva anmälan/tillstånd enlig 9 kap. MB. Åtgärderna i vatten förutsätts omfattas av meddelade villkor i domen.

Skötselbehovet beror på hur snabbt växtligheten återetableras och behöver anpassas efter givna förutsättningar. Målet är att hålla de tillskapade öppningarna öppna och motverka igenväxning. Preliminärt kan antas att de öppna ytorna behöver klippas efter något år. Detsamma gäller antagligen för bården och kanalerna. På sikt kan det även vara motiverat att ta bort rotfilten igen.

Motstående intressen

De främsta motstående intressena utgörs av strandskydd i vattenområdet, närliggande Natura 2000-område samt fisk- och fiskeintresse.

Miljökonsekvenser

Nedan presenteras bedömda miljökonsekvenser översiktligt. För mer detaljerad beskrivning, se miljökonsekvensbeskrivningen i bilaga 2.

Bedömda miljökonsekvenser

En pir- och brygganläggning i Tullholmsviken möjliggör för fler medborgare att nyttja kommunens vattenrum. Den planerade anläggningen innebär även en ökad tillgänglighet till vattnet för rörelsehindrade personer. Planerad anläggning bedöms därmed bidra till ökat friluftsliv och rekreation i kommunen. Anläggningen bedöms även bidra till Karlstads stadsbild och förstärka stadens koppling till vattnet.

Anläggande av planerad brygganläggning innebär att delar av vattenområdet närmast stranden exploateras och att arealen vass i Tullholmsviken minskar, vilket bedöms innebära minskade förutsättningar för såväl bottenfauna som för fiskyngel och fåglar. Vidare kan exploateringen innebära att befintlig fröbank av bågsäv och grönskära kommer till skada.

Planerad brygganläggning medför en ökad båttrafik i viken samt i farled till/från viken, vilket bedöms medföra en något ökad men fortfarande låg risk för kollisionsolycka, dels mellan fritidsbåtar och dels mellan fritidsbåt och kanot. En ökad båttrafik i närområdet kan innebära ökad risk för grumling och annan störning för fisk och övriga organismer i det berörda vattenområdet. Bryggorna i sig kan medföra grumling när de rör sig i vattnet på grund av förbipasserande båtar eller vågrörelser.

Anläggningen medför även en något ytterligare biltrafik utöver boende och besökande till planerade angränsande bostäder. Parkeringsmöjligheter kommer att finnas dels utmed Packhusgatan och dels i planerat parkeringshus i närområdet.

Under byggskedet bedöms buller och grumling uppkomma. Arbeten som ger upphov till buller begränsas till vardagar under normal arbetstid och erforderliga skyddsåtgärder vidtas för att motverka läckage och spill av drivmedel och oljor.

Effekter och konsekvenser av grumling bedöms kunna begränsas till arbetsområdet med hjälp av siltgardin. Därmed bedöms grumlingen inte överstiga gällande miljökvalitetsnorm för laxfiskevatten. Grumlingen bedöms heller inte påverka förutsättningarna för utpekade arter eller andra arter inom det närliggande Natura 2000-området Klarälvsdeltat.

Då förhöjda föroreningshalter har observerats i området bedöms det finnas risk för mark-föroreningar påträffas och sprids under byggskedet. Konsekvenserna bedöms dock vara begränsade, då endast det avgränsade arbetsområdet påverkas. Utanför avgränsningen med siltgardin bedöms risken för påverkan vara liten.

Uppläggning och avvattning av muddermassor planeras ske i arbetsområdets sydöstra samt eventuellt nordvästra ända. Avvattning planeras ske inom invallning. Avrinnande vatten släpps innanför planerad avskärmning med siltgardin i Tullholmsviken, vilket innebär att risken för påverkan på vattenområdet utanför det avskärmade arbetsområdet minimeras.

Natura 2000-området Klarälvsdeltat

Påverkan på Natura 2000-området Klarälvsdeltat bedöms främst utgöras av påverkan orsakad av ökad båttrafik genom Natura 2000-området. Passagen ut till Vänern går via Suttersälven, som i del av berörd sträcka utgör Natura 2000-område. Båttrafiken mellan Tullholmsviken och Vänern kommer att passera utmed gränsen till Natura 2000-området Klarälvsdeltat, se Figur 2. Idag finns befintliga båtplatser vid kommunens småbåtshamnar i Tullholmsviken (vid Orrholmen) med ca 230 platser och i Mariebergsviken med 264 platser samt ytterligare privata båtplatser utmed älvstränderna. Tillkommande ca 160 båtplatser innebär en ökning med ca 30 %.

Sammantaget bedöms anläggande av planerad kaj och brygganläggning inte stå i konflikt med bevarandeintressena för Natura 2000-området Klarälvsdeltat. Planerad anläggning bedöms inte på ett betydande sätt påverka miljön i Natura 2000-området.

Samråd

Nedan beskrivs samrådsprocessen kortfattat. En mer utförlig beskrivning återfinns i samrådsredogörelsen, se bilaga 6.

Samrådsmöte med länsstyrelsen genomfördes 2017-03-06. Vid mötet deltog även kommunens miljöförvaltning. Vid samrådsmötet framfördes synpunkter om fördjupad naturvärdes- och artinventering.

Länsstyrelsen beslöt 2017-12-05, att planerad verksamhet kan antas medföra betydande miljöpåverkan, se bilaga 7 till ansökan.

Samråd med övriga berörda myndigheter samt med enskilda som kan antas bli särskilt berörda och med berörda organisationer har genomförts via brevutskick och annonsering i dagspressen. Synpunkter som har inkommit har främst berört oro för påverkan på säkerheten i samband med ökad båttrafik samt risk för påverkan på fisk och annan fauna.

Tillåtlighet

Nyttan av företaget

Piren och bryggorna går hand i hand med bostadsutvecklingen i Karlstad. Anläggandet av brygganläggningen är en del i kommunens pågående arbete med att omvandla området mellan Tullholmsviken och Inre hamn till en mer urban stadsdel, med funktionella och utformningsmässiga kopplingar till Inre hamn, stadsträdgården, resecentrum och stadskärnan. Ett byggande på central ”gråmark” som ligger i ett attraktivt läge vid vatten och med hanterbara störningar i form av buller från trafik och verksamhet innebär en god hushållning av mark. Detta är att föredra framför en exploatering på jungfrulig mark med lägre exploateringsgrad

(större markområde tas i anspråk) med sämre kommunikationsläge längre ut i staden. Vidare följer de planerade åtgärderna intentionen i Karlstads kommuns bryggpolicy.

Vattenverksamheten motverkar inte de allmänna miljömålen, miljöbalkens hänsynsregler är uppfyllda och nyttan med vattenverksamheten bedöms överstiga kostnaden. Sammantaget anser sökandena att vattenverksamheten bör tillåtas.

Skäl för undantag från strandskyddsförbud

Det föreligger särskilda skäl att medge strandsskyddsdispens för den aktuella anläggningen.

Kommunen menar att eftersom området detaljplanelagt för småbåtshamn är det klarlagt att det finns ett allmänt intresse av att utöka antalet båtplatser. Kommunen har justerat sitt yrkande till att numera endast omfatta tillstånd att anlägga 80 båtplatser. Behovet av övriga båtplatser får kommunen försöka tillgodose på annat ställe i kommunen. I enlighet med vad som anförts tidigare i målet är det dock svårt att finna andra lämpliga platser i kommunen. Enligt kommunens uppfattning är den föreslagna lokaliseringen lämplig.

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Genom att halvera antalet båtplatser kan vassdungar mellan planerade bryggor och pir sparas, vilket innebär att området får en luckig karaktär med en mosaikartad miljö mellan bryggorna och piren. Mot bakgrund av att de största art- och individtätheterna (bottenfauna) har noterats i de mer mosaikartade delarna av vassområdet bedöms det innebära att påverkan på den biologiska mångfalden, främst bottenfauna och fisk, minimeras.

Kommunen menar att en dispens i detta fall är förenligt med strandskyddsbestämmelsernas syfte.

Ett av strandskyddets syften är att säkra strandområden så att de förblir tillgängliga enligt de grunder som gäller för allemansrätten. Skyddet baseras på uppfattningen att stränderna är en av de mest värdefulla tillgångarna för friluftslivet i dess olika former. Strandskyddet ska långsiktigt möjliggöra för människor att nu och i framtiden fritt kunna ströva utmed stränderna, att vistas där, att bada eller att bara njuta av den naturupplevelse som mötet med vattnet ger, antingen det gäller havet, insjön eller något vattendrag. Strandskyddet utgör dessutom en väsentlig del av säkerställandet av riksintressen för naturvård, friluftsliv och fiske enligt 3 kap. miljöbalken. Det aktuella strandområdet kan inte anses tillgängligt för allmänheten med hänsyn till platsens beskaffenhet. Anläggningar i enlighet med ansökan kommer dock avsevärt öka allmänhetens tillgång till vattnet kommer på den aktuella platsen om tillstånd meddelas i enlighet med ansökan. Båtplatser har också den effekten att de möjliggör användning av båt för att ta sig till andra områden inom Vänerskärgråden som är viktiga tillgångar för friluftslivet.

I sammanhanget så vill kommunen framhålla att Vänern med sin Skärgråden bl.a. är ett riksintresse för friluftsliv. För att möjliggöra tillgång till detta område krävs båt. En förutsättning för att använda båt är att det finns båtplatser som möjliggör detta nyttjande.

Möjligheterna att bevara goda levnadsvillkor för djur- och växtlivet i det aktuella området kommer inte att påverkas mer än på sätt som redogjorts för i ansökan. I stället begränsas påverkan jämfört med ansökan genom att anläggningens omfattning har minskats till två i stället för fyra flytbryggor samt att ytan som berörs av muddring minskas. Vidare kommer kommunen att vidta kompensationsåtgärder i enlighet med vad som anförs nedan.

De allmänna hänsynsreglerna

Hänsynsreglerna i miljöbalken tillgodoses genom krav i upphandling, granskning och leverantörsbedömning samt konsulters och entreprenörers egenkontroll. De allmänna hänsynsreglerna har iakttagits under utrednings- och utformningsarbetet och kommer att iakttas under kommande byggskede.

Verksamhetsutövaren har den kunskap som behövs med hänsyn till åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Karlstads utveckling och tillväxt innebär bland annat behov av att bygga fler bostäder och fler lokaler för arbetsplats, service, skolor mm. Viktiga ledstjärnor i kommunens planering är att åstadkomma en miljömässigt hållbar tillväxt, att lägen vid vatten ska utnyttjas för att skapa attraktiva platser, att förutsättningar ska skapas för goda kommunikationer och att stadsnära grön- och friluftsområden ska värnas. Det berörda området mellan Tullholmsviken och Inre hamn har gång- och cykelavstånd till Karlstads centrum inklusive ett flertal viktiga målpunkter och kommunikationer via väg och järnväg samtidigt som området har närhet till Klarälven och Vänern inklusive det blivande naturreservatet Klarälvsdeltat. Samtidigt innebär planerad utbyggnad vid Tullholmsviken och i resterande del av området mellan Tullholmsviken och Inre hamn att mark som redan är ianspråktagen nyttjas effektivare.

Planerad pir och båtbygggor innebär att såväl allmänheten som boende får en ökad tillgänglighet till vattnet i de centrala delarna av Karlstad.

Byggande på central ”gråmark” i ett attraktivt läge vid vatten innebär en god hushållning av mark. En ny brygganläggning i centrala Karlstad ökar tillgängligheten för fritidsbåtar och möjliggör för fler medborgare att nyttja kommunens vattenrum och naturmiljö.

Piren utformas för att få en lång hållbarhet. Flytbryggorna utformas med samma bryggtyp som vid kommunens övriga småbåtshamnar, vilket möjliggör att moduler kan flyttas mellan hamnarna och kopplas ihop med varandra om behov uppstår. Sammantaget innebär detta en långsiktigt god resurshushållning.

De positiva konsekvenserna av planerad anläggning bedöms överstiga de negativa konsekvenserna.

Skada på miljön minimeras så långt det är möjligt.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer enligt vattendirektivet

Nuvarande statusklassning och gällande miljö kvalitetsnorm presenteras i tabell 1 nedan. Vattenförekomsten har i VISS bedömts ha problem med morfologiska förändringar där den huvudsakliga påverkan som finns är anlagda eller brukade ytor nära vattenförekomstens strandlinje. För att nå god ekologisk status behöver en naturlig strandlinje återskapas.

Vattenförekomsten Vänern-Hammarösjön (SE658511-137345) omfattar Tullholmsviken och berörs direkt. Vattenförekomsten Klarälven-Suttersälven (SE658436-136820) omfattar älven i anslutning till viken, och berörs indirekt.

I samband med muddring uppkommer grumling. Då sedimenten innehåller förhöjda föroreningshalter finns risk för mobilisering av befintliga föroreningar. För att förhindra spridning av grumling och föroreningar till omgivande vattenområde kommer försiktighetsåtgärder (dubbel siltgardin och oljeläns) att vidtagas.

Planerade skyddsåtgärder bedöms innebära att verksamheten inte påverkar någon av de parametrar som är bestämmande för vattenförekomsternas kemiska status.

Statusen hos vattenförekomsten Vänern-Hammarösjön är i VISS bestämd till 'måttlig ekologisk status'. Bedömningen baseras på att vattenförekomsten har bedömts ha problem med morfologiska förändringar där den huvudsakliga påverkan

är anlagda eller brukade ytor nära vattenförekomstens strandlinje. Planerad brygganläggning innebär att vattenområdet närmast stranden tas i anspråk för bryggor och pir. Strandkanten är dock redan ianspråktagen för kaj. Ingen ytterligare del av strandlinjen påverkas. Dock innebär planerade bryggor och pir att en bredare remsa av strandlinjen i vattenområdet tas i anspråk.

Planerade åtgärder påverkar biologiska parametrar, främst bottenfauna, se avsnitt 7.4 i MKB:n, bilaga 2. Påverkan bedöms dock inte innebära att klassningen av någon parameter förändras i någon av de berörda vattenförekomsterna.

Miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten

Vänern och Klarälven klassificeras som laxfiskvatten och omfattas därmed av miljö-kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. Planerad försiktighetsåtgärd (dubbel siltgardin och oljeläns) bedöms innebära att risken för att grumlingen utanför arbetsområdet ska överstiga 25 mg uppslammade partiklar per liter är liten.

Ekonomisk tillåtlighet

Kostnaden för anläggning av pir och bryggor exklusive utsmyckning beräknas uppgå till ca 15 miljoner kronor. Kostnaden för planerad muddring beräknas uppgå till ca 5 miljoner kronor. Planerade åtgärder bedöms innebära en god hushållning med kommunens ekonomiska resurser.

Utförandetid

Den totala utförandetiden för arbeten i vatten bedöms uppgå till ca 10 månader.

Förslag till villkor

Sökanden föreslår att tillståndet förenas med följande villkor.

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökan jämte bilagor samt vad som övrigt har framkommit i ärendet, så vitt avser frågor som är av betydelse för att begränsa påverkan på människors hälsa och miljön.

2. Rutiner för att begränsa buller i enlighet med Naturvårdsverkets allmänna råd för buller från arbetsplatser (NFS 2004:15) ska följas. Naturvårdsverkets riktvärden för buller från byggplatser (NFS 2004:15) ska innehållas.
3. Vid grumlande arbeten ska dubbel siltgardin och oljeläns användas. Skyddsanordningen ska vara kvar fram till dess att grumlingen avtar, dock minst två veckor efter avslutat grumlande arbete.
4. Arbeten i vatten ska inte utföras under perioden 1 april till 30 juni.
5. Ett kontrollprogram inklusive instruktion avseende uppläggning och avvattning av muddermassor ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten och inges till tillsynsmyndigheten senast en månad innan de tillståndspliktiga arbetena påbörjas. Kontrollprogrammet ska även omfatta visuell kontroll av grumlingsskydd och mätning av uppslammade artiklar.
6. Vid arbeten i och i omedelbar anslutning till vattenområdet, ska fordon och arbetsmaskiner så långt det är möjligt använda drivmedel och oljor som är miljöklassade.
7. Arbetsmaskiner som används i eller i närheten av vattenområde ska vara försedda med slangbrottsventiler.
8. Om stormusslor påträffas under mundringsarbetena ska dessa återföras till lämpligt område inom Tullholmsviken.

INKOMNA YTTRANDE OCH SYNPUNKTER

Länsstyrelsen

Allmänt

Länsstyrelsen noterar att Karlstads kommun ändrat det ursprungliga förslaget från fyra brygganläggningar till två, vilket länsstyrelsen anser vara positivt. Emellertid anser länsstyrelsen att den utformning man valt inte är optimal utifrån naturvårdshänsyn med tanke på den fragmenteringsgrad som uppstår

av det vassområde som finns idag.

Länsstyrelsen har tidigare påpekat att stranden som avses att tas i anspråk blir fragmenterad, inte mosaikartad, med det förslag som ges. De små vassruggar som blir kvar enligt kommunens nuvarande förslag riskerar bli sterila vassruggar. Länsstyrelsen rekommenderar därför att bryggorna och pir förtätas så att större vassytor i stället lämnas på nordvästra och sydöstra sidan av dessa. Länsstyrelsens förslag innebär att ett vassområde om ca 7 000 kvm i sydöstra delen och ca 11 000 kvm i nordvästra delen av viken bort mot den befintliga småbåtshamnen kan bli sammanhängande, se nedan.

Musselinventering

Den inventering som gjorts avseende stormusselinventering är utförd i vassområdet. I rapporten anges att inventeringen ska ge en bild av stor- musslornas utbredning i Tullholmsviken.

Musslor räknas som bottenfauna och ingår i biologiska kvalitetsfaktorerna. Utförd inventering är enligt länsstyrelsens mening inte tillräcklig för att kartlägga eventuell förekomst av stormusslor i Tullholmsviken, som dessutom har dåligt siktdjup. För inventeringar på djupare eller svår-

åtkomliga partier behöver fridykning eller en Lutherräfsa användas som metod. När det gäller till exempel flat dammussla vet man att arten förekommer endast fläckvis i sina livsmiljöer, eller som enstaka individer. Arten gräver ofta ner sig mycket djupt i botten varför den även vid inventeringar kan vara svårupptäckt. Stormusslor kan dessutom förekomma på flera meters djup, varför utförd inventering inte kan utesluta förekomst av stormusslor.

Länsstyrelsen yrkar därför att Karlstads kommun ska föreläggas att utföra en mer utförlig musselinventering av Tullholmsviken och redovisa resultatet av denna senast vid kommande huvudförhandling.

Strandskydd

Länsstyrelsen har tidigare angett att en begränsad brygganläggning utan permanent båthamn samt anläggande av en mindre pir med café eller liknande i en utvecklad vassmosaik kunde vara godtagbar för att öka allmänhetens tillgänglighet till vattnet. Genom ändring av förslaget till två brygganläggningar anser länsstyrelsen att åtgärden nu är mer förenlig med strandskyddets syften. Dock att länsstyrelsen som anförts anser att piren och bryggorna ska förtätas.

Länsstyrelsen har vid huvudförhandlingen i målet angett som sin slutliga inställning att åtgärden i dess ansökta utformning inte är förenlig med strandskyddets syften, och har på den grunden avstyrkt bifall till ansökan.

Muddring och avvattning

Länsstyrelsen har i huvudsak inget att erinra mot kommunens redovisning av muddring och avvattning, under förutsättning att ett miljökontrollprogram inklusive metod/instruktion tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten såsom kommunen föreslår i kompletteringen, aktilaga 29.

Dock har länsstyrelsen uppfattat att kommunen avser att använda en metod

som grundar sig på att grumligt (grövre partiklar är inte med) och förorenat vatten från avvattningen rinner tillbaka till viken. Kommunen anser det tillräckligt att siltgardinerna (från muddringen) sitter kvar så länge avvattningen pågår. Såvitt länsstyrelsen uppfattat handlingarna så finns det en fisklokal vid avvattningsytan väster om kajen (yta 1) och länsstyrelsen ifrågasätter om inte den kan påverkas negativt av att vattnet rinner tillbaka just där. Det är därför tveksamt om den lokaliseringen är acceptabel ur ett naturvårdsperspektiv. Länsstyrelsen anser därför att vatten som släpps ut från avvattningen ska klara kraven på suspenderat material i förordning (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten.

Vidare hade det varit önskvärt om kommunen i underlaget ritat in vilka områden/ytor som är aktuella för avvattning alternativt angivit vilka analyser/provtagningspunkter som är tagna inom aktuellt område. Utifrån de inlämnade handlingarna går det inte att bedöma hur föroreningssituationen är på respektive yta. Kompletteringen för yta 2 ger ett lite bättre underlag, men motsvarande kartutsnitt för de övriga områdena hade behövts.

Beträffande yta 2 kan länsstyrelsen av underlaget utläsa att endast en punkt analyserats inom aktuellt område. De övriga punkterna verkar ligga utanför den yta som kommer användas. För yta 1 och 3 går det inte att bedöma föroreningssituationen från inlämnat material.

Länsstyrelsen förutsätter att muddermassorna läggs upp på hårdgjorda/asfalterade ytor för att förhindra dels en eventuell föroreningsspridning, dels att förorenat vatten från muddermassorna förorenar platserna. Länsstyrelsen förutsätter att platserna provtas efter avslutad hantering och att ytorna återställs.

Länsstyrelsen saknar närmare uppgifter om vad som händer med den yta som friläggs vid muddring med avseende på föroreningar. Länsstyrelsen har tidigare påtalat riskerna med en muddrad yta som kan innehålla för-

oreningar kommer att utgöra den nya botten samt att båttrafik m.m. kan grumla och ge spridning efter att alla skyddsdukar är borttagna. Det framgår enligt länsstyrelsens mening inte hur kommunen skyddar sig mot det.

Ekologisk kompensation

Länsstyrelsen bedömer att krav på kompensation ska ställas om tillstånd meddelas för verksamheten. Länsstyrelsen konstaterar att kommunen inte har gjort någon egentlig uppskattning av själva skadan som går att jämföra med kompensationsåtgärd utan enbart hänvisar till storlek på de olika områdena.

För att kunna avgöra effekten av kompensationen är det viktigt med uppföljningsprogram. Lämpligen jämförs då områdets ursprungliga värden (inventerat enligt SIS) med uppföljande inventeringar för att se hur värdena förändras. Kommunen bör i ansökan ange hur mycket man förväntar sig att värdena ska öka och jämföra detta mot de värden som avses exploateras. För att detta ska vara möjligt behöver metodiken vara klar innan åtgärder vidtas för att säkerställa att värdena innan och efter går att jämföra. Om det skulle visa sig att kompensationsområdet inte kan uppnå samma höga värden som det område som exploateras kan kommunen som en sista åtgärd ta till fiskeavgifter.

Lokalisering

Länsstyrelsen delar inte kommunens uppfattning att en lokaliseringsprövning skulle vara utförd i och med att detaljplanen vunnit laga kraft. Enligt 2:6 MB ska en plats väljas som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta möjliga intrång och olägenhet för människors hälsa och miljö. Länsstyrelsen anser att kommunen inte har kunnat styrka genom den redovisning av båtplatser som redovisas i sökandens komplettering.

Natura 2000

Länsstyrelsen har tidigare i olika skeden i tillståndsprocess gällande anläggning av kaj (Mål M 4003–15 vid Mark- och miljödomstolen Vänersborg), påtalat vikten av

att åtgärder inom Tullholmsviken måste bedömas utifrån planerad och pågående verksamhet. Länsstyrelsen menar att verksamheter inom vattenområdet så som småbåtshamnar, bryggkonstruktioner eller annan exploatering av våtmarksområden är sådana verksamheter som, ensamt eller tillsammans, på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området Klarälvsdeltat (SE 0610190) och att tillstånd enligt 7 kap 28 § miljöbalken därmed krävs.

Länsstyrelsen vill även påpeka att en prövning enligt 7 kap 28 a § ska ske om verksamheten på ett betydande sätt kan påverka miljön. Om verksamheten kan skada den livsmiljö eller de livsmiljöer som avses skyddas, eller medför att den art eller de arter som avses skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arterna ska en prövning enligt 7 kap 29 § göras.

Miljönämnden

Miljönämnden lämnar följande synpunkter i ärendet:

Påverkan på biologisk mångfald

För att minska påverkan på biologisk mångfald, främst bottenfauna och fisk, har antalet bryggor halverats. Vi ser positivt på att kommunen vill skapa en mer luckig karaktär med mosaikartad vassmiljö mellan bryggor och pir. Dock ser vi att påverkan på den biologiska mångfalden kan minskas ytterligare genom att placera bryggorna på ett annat sätt än enligt plan. De vassområden som enligt plan bildas mellan pir och brygga bedöms bli relativt art- och individfattiga då området är djupt och utsätts för störning från flera håll, både från båttrafik och mänsklig aktivitet på bryggor/pir. Om båda bryggorna istället placeras norr om piren alternativt att bryggorna placeras på var sida om piren men mer centrerat, skulle större sammanhängande vassområden bildas i ytterområdena samt att störningen i dessa vassområdena skulle minska. Vassmiljöerna bedöms således bli mer attraktiva för biologisk mångfald.

Kompensationsåtgärder

Vad gäller kompensationsåtgärderna ser vi positivt på att ett flertal åtgärder kommer att vidtas utifrån skadehierarkin för att undvika och framförallt minimera påverkan på den biologiska mångfalden. Bland annat väljs att anlägga färre bryggor, dessutom flytbryggor, samt att erosionsskyddet utformats för att fungera som gömsle- och övervintringslokal.

Vi ser även positivt på valet att återskapa värden i närmiljön genom att restaurera ett idag mindre attraktivt vassområde. De åtgärder som valts att genomföra är framtagna genom dialog med sakkunniga inom området och kommer gynna ett flertal organismgrupper. Det är bra att åtgärderna samordnas för att få en helhet över området. Lite kortfattat nämns att uppföljning bör genomföras, vilket vi vill poängtera är av stor vikt för att säkerställa att planerade åtgärder skapar de värden som behövs för att kompensera åtgärderna vid Tullholmskajen.

Muddring och avvattning

Underlaget som lämnats om hur muddring och avvattning ska gå till har förbättrats mot tidigare. Beskrivna försiktighetsmått för dessa moment, såsom användning av miljökopa, dubbel siltgardin, invallning av avvattningsplatser m.m, bedöms i huvudsak vara relevanta.

Av kommuns kompletteringar framgår att det framförallt är aktuellt att avvattna muddermassor på tre beskrivna platser vid Tullholmsviken. En reservyta vid Wermlandskajen för hantering av torra muddermassor har också redovisats. Den beskrivning som lämnats av föroreningssituationen på aktuella ytor 1-4 visar att det förekommer en viss föroreningsbelastning. Halterna bedöms inte vara alarmerande, dock förekommer ställvis punkter vid framförallt ytorna 1 och 3 där halter av bly, oljeprodukter och PAH överskrider riktvärden för MKM (mindre känslig markanvändning). Punkten med den höga blyhalten låg tidigare inom grönyta. Idag är denna asfalterad.

Ytor som är asfalterade innebär en mycket begränsad infiltration och samtidigt li-

ten risk för föroreningsspredning från befintliga markföroreningar förutsatt att asfalten inte är uppsprucken. Detta bör säkerställas inför nyttjande av ytorna att så inte är fallet.

Vid den grönyta man hänvisar till för yta 1 konstateras att ytan idag i huvudsak är grusad. Föroreningsnivån här är lägre än ytan under asfalt. Sannolikt innebär användningen av ytan ingen betydande miljörisk. Detsamma bedöms gälla för yta 2 som har låga föroreningshalter. I övrigt noteras att kartor med de aktuella provtagningspunkterna för område 1 och 3 inte finns med i underlaget, vilket hade varit en fördel. Miljöförvaltningen har dock tillgång till dessa sedan tidigare.

Skyddsåtgärder vid lagring av kemiska produkter m.m.

Av ansökan framgår att erforderliga skyddsåtgärder kommer att vidtas under byggskedet för att motverka spill och läckage av drivmedel och oljor. Det förutsätts i detta sammanhang att förvaringsplatser är invallade i tillräcklig utsträckning och i övrigt oåtkomliga för obehöriga. Förvaringen bör i övrigt ske på säkert avstånd från vattenområdet. Det är också viktigt att saneringsutrustning finns i nära anslutning till arbetsplatsen för att kunna omhänderta eventuellt spill av produkter så snabbt som möjligt. Utrustningen ska vara anpassad för sanering både på land och i vatten.

Samlad bedömning

Den ändrade omfattningen av ansökan bedöms ge en mindre miljöpåverkan mot tidigare. Förutsättningarna att lämna tillstånd för verksamheten bedöms därigenom ha förbättrats förutsatt att ovanstående synpunkter och vad som tagits upp i miljö-nämndens tidigare yttrande i ärendet beaktas.

Nedre Klarälvens Fiskevårds Områdes Föreningen

Bakgrund

Nedre Klarälvens Fiskevårds Områdes Föreningen (NKFVOF) har tidigare under samrådsprocessen lämnat in synpunkter på ovanstående ansökan. Nu när NKFVOF har fått möjlighet att ta del av kommens insända handlingar till Mark och Miljödomstolen vill föreningen lämna följande komplettering.

Komplettering

Allmänna kompletterade synpunkter

NKFVOF har i de tidigare lämnade samrådshandlingarna hävdad vikten av bevarandet av naturliga reproduktionsområden för bland annat fisk och andra vattenlevande djur i Klarälvens nedre delar. Tullholmsviken är ett av de få kvarvarande nästan orörda reproduktionsområden som återstår i Klarälvens deltalandskap runt Karlstad.

NKFVOF påtalar också närheten till Natura 2000 och det blivande naturreservatet som har som syfte att bevara det unika deltalandskapet med den biologiska mångfald som idag finns där. Tullholmsviken är en del av detta unika deltalandskap och bidrar till att den biologiska mångfalden kan bevaras.

Enligt den invetringsrapport bilaga 2.1 som inlämnats från kommunen så har det genomförts håvning efter gäddyngel. För att bland annat undersöka om det är en reproduktionsplats för gädda. Resultatet av den inventeringen och de slutsatser som dras är att Tullholmsviken har en viktig funktion som reproduktionsplats för fisk. Det styrker den bedömning som NKFVOF gjort tidigare av de rapporter om fisk föreningen fått in.

För att ytterligare styrka den bedömningen har NKFVOF påbörjat en inventering som sträcker sig under tre år på ett antal platser i Klarälvens deltalandskap. En av de platserna är Tullholmsviken. Det är Sportfiskarna som genomför den här inventeringen genom provfiske med nät. Resultatet av första årets fiske bifogas.

Man kan dock inte dra för stora slutsatser av det resultatet eftersom det är första året av tre. Men det påvisar ändå en del av de fiskarter som finns i Tullholmsviken. Särskilt noterbart är att det fångades Asp i Tullholmsviken. Den är ju en utpekad art i Art och habitatdirektivet i Natura 2000-området Klarälvsdeltat.

Två arter som inte fångades det här första året men som NKFVOF tidigare fått rapporter om är arterna Faren och Vimma.

I den inventeringsrapport som inlämnats så saknar NKFVOF rapport om förekomst av musslor, t.ex. Tjockskalig målarmussla, Spetsig målarmussla och Flat dammussla. Det är arter som NKFVOF tidigare fått rapporter om att de hittats i Tullholmsviken.

Även om de kanske inte lever direkt i området som berörs av muddring så kan de helt klart beröras när områdets karaktär förändras genom muddring.

Vid ett annat projekt kommunen tänkt sig genomföra i älven så upptäcktes musselkollonier inom arbetsområdet vid en dykinventering. Vilket föranledde vissa problem för projektet.

NKFVOF hävdar även att byggnation av bryggor i direkt anslutning till bostadsområden inte alltid gynnar tillgängligheten för allmänheten för till exempel fiske. Vid anläggandet av bryggor med permanenta båtplatser så brukar det ofta medföra åtgärder för att minska stölder från och av båtar.

Enligt planen skall det också byggas en pir i området vilket dock gynnar tillgängligheten. Men tillgängligheten för personer med rörelsenedsättning är inte tillfredställande eftersom det inte finns parkering i nära anslutning till den tänkta piren.

Det handlar också om tillgänglighet till båtplatserna som är mycket begränsad. Det står i de inlämnade handlingarna att tanken från kommunens sida är att man skall ta sig till båtplatsen med cykel eller buss. Det innebär att båtägare först får frakta drivmedelsdunkar, annan båtutrustning m.m. på stadsbuss och sedan bära den samma en förhållandevis lång sträcka innan man når bryggan.

Detaljkompletteringar

Nedre Klarälvens FVOF anser att:

Det som fastställdes av Mark och Miljödomstolen i mål 4003-15 att endast vass slåtter skall få genomföras i Tullholmsviken skall fortsätta vara den styrande domen. Orsaken är bland annat den förnyade inventering som genomförts bilaga 2.1 där resultatet påvisar att Tullholmsviken är unik. Med koppling till Vänern och Klarälven med Sveriges största sötvatten delta. Naturvärdet klassas också som Högt naturvärde, klass 2

Nedre Klarälvens FVOF hänvisar övriga detaljsynpunkt till den tidigare insända Samrådshandlingen NKFVOF – Karlstad kommun.

Sammanfattning

Eftersom Nedre Klarälvens FVOF förvaltar fisket och bedriver fiskevård i och kring Klarälvens nedre lopp. Anser NKFVOF sig ha stöd för sina synpunkter i Miljöbalken. Främst 11 kapitlet § 8 som handlar om fiskens framkomst och fiskebestånd vid vattenverksamhet. Men även 16 kapitlet § 9 punkten 3, eftersom fisket är ett allmänt intresse och detta kan innebära ett intrång i sådant intresse.

BEMÖTANDE

Kommunen vidhåller sina yrkanden i målet så som de redovisades i yttrandet den 9 september 2019

I det följande bemöter kommunen länsstyrelsens synpunkter.

Allmänt

Den av kommunen nu föreslagna utformningen är en avvägning mellan naturvårdsintresset, behovet av båtplatser och gestaltning/landskapsbild.

Musselinventering

Omfattning och inriktning på de inventeringar och utredningar som har genomförts inför arbetet med tillståndsansökan och projektering har stämts av med länsstyrelsen. Vid samrådsmötet den 6 mars 2017 gjordes en genomgång av planerade och genomförda inventeringar och utredningar, bland annat bottenfauna. Vid mötet konstaterades att planerade och genomförda inventeringar bedömdes motsvara vad länsstyrelsen efterfrågat, se protokoll från samrådsmöte i bilaga 6 till ansökan.

Vid förhandlingen den 14 maj 2019 diskuterades frågan om inventering efter stor-musslor på initiativ av en ledamot i rätten. Kommunen ansåg att det kunde vara lämpligt att genomföra en sådan inventering inom och nära det område som berörs av planerad muddring, bryggor och pir, dvs vassområdet i Tullholmsviken nordöstra del. Kommunen anser att en inventering av hela Tullholmsviken, dvs även de delar som inte påverkas av planerade åtgärder, inte tillför något betydande beslutsunderlag för ärendet och därför inte är motiverat. Det är också anmärkningsvärt att länsstyrelsen i detta läge anser att det föreligger ett behov av ytterligare inventering trots att länsstyrelsen under tillståndsprocessen tidigare inte lyft frågan.

Lokalisering

Kommunen har aldrig påstått att en lokaliseringsprövning skulle vara utförd i och med att en detaljplan vunnit lagakraft. Kommunen menar däremot att eftersom området detaljplanelagt för småbåtshamn är det klarlagt att det finns ett allmänt intresse av att utöka antalet båtplatser (jfr. Mark- och miljööverdomstolens dom i mål nr M 7149-15). Det är vidare anmärkningsvärt att länsstyrelsen inte motsatte sig en småbåtshamn i detaljplaneärendet.

Strandskydd

Länsstyrelsen anger i sitt yttrande att piren och bryggorna bör förtätas. Som angivits ovan står kommunen fast vid tidigare yrkande och utformningsförslag och anser på de skäl som tidigare anförts att det finns grund för dispens från strandskyddet.

Muddring och avvattning

Länsstyrelsen anger i sitt yttrande att ”Kommunen anser det tillräckligt att siltgardinerna (från muddringen) sitter kvar så länge avvattningen pågår”. Kommunen önskar förtydliga att föreslaget villkor (se villkor nr 3 i ansökan) lyder enligt följande:

3. Vid grumlande arbeten ska dubbel siltgardin och oljeläns användas. Skyddsanordningen ska vara kvar fram till dess att grumlingen avtar, dock minst två veckor efter avslutat grumlande arbete.

Med grumlande arbete avses samtliga arbeten som kan medföra grumling, dvs även avvattning.

Kommunen ställer sig frågande till länsstyrelsens särskilda utpekande av vattenområdet vid yta 1, väster om kajen, som fisklokal. Av Sportfiskarnas inventering, som bifogades som bilaga till inventeringsrapporten, bilaga 2.1 till ansökan, framgår att detta område är tämligen likvärdigt med övriga studerade transekter utmed Tullholmsvikens strandkant. Vid detta område fångades 10 gäddor och 1 lake. I snitt fångades 9 gäddor och 7 lake per transekt.

Muddermassorna kommer att läggas upp på hårdgjorda ytor, se vidare under yttrande över miljönämndens synpunkter nedan.

Den yta som friläggs har generellt lägre föroreningshalter än det ytliga sediment som planeras att muddras. Muddring medför att de sediment som blottläggs har något lägre föroreningshalter än de ytliga sedimenten har i dag. I två provpunkter har vi dock högre halter av några metaller i de djupare sedimenten, främst barium. I de provpunkter där vi har analyser i de djupare sedimentlagren (0,6-0,9 meter) visar resultaten på låga halter. Detta framgår av sedimentsrapporten daterad den 1 juni 2018 som tidigare ingivits i målet.

Kommunen delar länsstyrelsens uppfattning att ett miljökontrollprogram inklusive metod/instruktion för muddring och avvattning av muddermassor ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.

Ekologisk kompensation

Förslag på uppföljning presenteras i utredningen av kompensationsåtgärder (bilaga 5 till kommunens yttrande daterat 9 september 2019). Uppföljningen föreslås omfatta bottenfauna och fiskyngel. Provtagning föreslås ske med samma metoder som använts vid genomförda inventeringar inför tillståndsansökan. Provtagning föreslås ske varje år under de första två-tre åren. Därefter görs en bedömning av fortsatt frekvens och hur länge uppföljningen ska fortgå. Utöver det föreslår kommunen att uppföljning även sker med avseende på fågel (främst sävsparv och rördrom).

I det följande bemöter kommunen miljönämndens synpunkter.

Påverkan på biologisk mångfald

Som angivits som svar på länsstyrelsen yttrande ovan är föreslagen utformning resultatet av en avvägning mellan naturvårdsintresset, behovet av båtplatser och gestaltning/landskapsbild. Kommunen står fast vid tidigare yrkande och utformningsförslag.

Kompensationsåtgärder

Kommunen noterar att miljönämnden ser positivt på utformningen av föreslagna kompensationsåtgärder samt att dessa samordnas. Kommunen är vidare enig med miljönämnden om att uppföljning är av stor vikt. Uppföljning planeras genomföras i enlighet med förslaget i kompensationsutredningen.

Muddring och avvattning

Miljönämnden/miljöförvaltningen anger att användningen av yta 1 och 2 sannolikt inte innebär någon betydande miljörisk. Det bör dock säkerställas att asfalten på de hårdgjorda ytorna inte är uppsprucken. Kommunen instämmer i detta och avser att

inkludera kontroll av befintlig asfalt med avseende på sprickor i kommande kontrollprogram. Om asfaltens täthet inte är tillfredsställande läggs massorna upp på tät duk.

Skyddsåtgärder vid lagring av kemiska produkter mm

Lagring av olja och eventuella andra kemikalier ska ske i invallning/behållare med tak där kemikalieförrådet ryms och det säkerställs att eventuellt läckage kan samlas upp i behållaren. Storleken på invallningarna anpassas efter volymerna som kommer lagras på den specifika platsen.

Hantering av maskiner skall ske i enlighet med ”Rutin 509 - Underhåll och kontroll av fordon vid arbeten inom miljö känsliga områden”, vilket är en rutin framtaget av Karlstad kommun. För att undvika risker vid eventuella oljeutsläpp från arbetsmaskiner skall oljelänsar finnas tillgängliga på arbetsområdet. Dessa skall snabbt kunna användas i det fall en maskin skulle läcka olja, alternativt att olja skulle påträffas i mark vid schaktning. För att undvika risker vid eventuella oljeutsläpp skall en mindre säck Absol eller liknande medel finnas tillgänglig i varje grävmaskin. På arbetsområdet skall även en större mängd Absol eller liknande medel finnas tillgänglig. Detta för att snabbt kunna absorbera olja vid ett eventuellt oljeläckage.

I det följande bemöter kommunen fiskevårdsområdets synpunkter.

Fisk

Aspen leker i stömsatta områden med rena bottnar och syrerikt vatten. Ynglen förflyttar sig sedan till lugnare områden, som Tullholmsviken, och återfinns företrädesvis vid grunda stränder, gärna i kanten mot vegetationsrika partier.

De kompensationsåtgärder som planeras genomföras avseende habitat för sötvattensfauna, se svar på länsstyrelsens yttrande ovan, bedöms kunna gynna aspen.

Tillgänglighet

I enlighet med vad som angetts i ansökan och därtill hörande bilagor kommer piren utformas så att den blir inbjudande och tillgänglig för allmänheten. Planerade bryggor förses inte med låsbara grindar eller motsvarande utan avses vara tillgängliga för allmänheten. En centralt belägen brygganläggning innebär att anläggningen blir tillgänglig med buss, cykel etc. Tillgängligheten begränsas således inte till personer med tillgång till egen bil.

Sammanfattning

Det aktuella området har under en lång tid varit föremål för ett omfattande samhällsbyggnadsprojekt där ett område som består av utfyllnadsmassor omvandlats till en stadsdel. Det föreligger ett behov av båtplatser och den valda platsen är lämplig och ändamålsenlig. Det finns inte skäl för domstolen att avslå ansökan i med de yrkanden som kommunen nu har.

DOMSKÄL

Ingiven miljökonsekvensbeskrivning, tillsammans med ingivna kompletteringar och upplysningar under handläggningstid och huvudförhandling uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och kan därmed godkännas.

Enligt 7 kap 15 § miljöbalken råder förbud mot att utföra byggnation, anläggningar och andra åtgärder inom område som omfattas av strandskydd. Enligt 7 kap. 16 § 2 miljöbalken undantas dock verksamheter eller åtgärder som omfattas av ett tillstånd enligt miljöbalken från förbuden i 15 §. Vid tillståndsprövning av vattenverksamhet ska emellertid beaktas om verksamheten ska bedrivas i strandskyddsområde. Av rättsfallet NJA 2008 s. 55 framgår att det ter sig naturligt att göra en prövning liknande den som skulle ske om fråga var om ansökan om strandskyddsdispens samt att hinder mot att meddela tillstånd till vattenverksamhet i regel får anses föreligga om förutsättningarna för dispens från strandskyddsförbuden för åtgärd eller anläggning som berör strandskyddet inte är uppfyllda.

Den i målet aktuella vattenverksamheten ska företas i område där strandskydd gäller. Därmed har domstolen, på sätt angetts ovan, vid prövningen av tillståndsfrågan i målet att beakta miljöbalkens strandskyddsbestämmelser.

Domstolen anser därvid det vara en förutsättning för bifall till kommunens ansökan att den sökta verksamheten, och därigenom tillkomna anläggningar, uppfyller förutsättningarna för dispens från strandskyddsförbuden.

För strandskyddsdispens krävs, såvitt nu är aktuellt, att det finns något av de särskilda skäl som uttömmande anges i 7 kap 18 c § miljöbalken. Därutöver får enligt 7 kap. 26 § miljöbalken dispens från strandskyddsförbud endast ges om det är förenligt med förbudets syfte. Strandskyddets syften anges i 7 kap. 13 § andra stycket miljöbalken, och är dels att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, dels att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Syftet med förbuden i 7 kap 15 § miljöbalken är att uppnå detta.

Den sökta verksamheten kommer medföra att vattenområden ianspråkats som idag är allemansrättsligt tillgängliga. Även om de planerade brygg- och piranläggningarna enligt den gällande detaljplanen ska vara tillgängliga för allmänheten kommer de medföra en begränsning av allmänhetens möjlighet att färdas fritt i vattenområdet. Avsikten är vidare att det ska upplåtas båtplatser till enskilda vid de bryggor som planeras. Enligt domstolens mening kommer sådan upplåtelse med all sannolikhet att ha en viss avhållande effekt vad avser allmänhetens tillträde. Detta oavsett om faktiska hinder att tillträda bryggorna inte skulle finnas.

Såvitt framgår av utredningen kommer den ansökta verksamheten, med de anläggningar som därvid ska utföras, medföra en tydlig negativ påverkan på djurlivet, med sämre betingelser för fisk och fåglar, och även viss negativ verkan för växtlivet.

Ovanstående medför att den sökta verksamheten inte kan anses bidra till strandskyddets syften, vare sig vad gäller att trygga förutsättningar för allemansrättslig tillgång till området eller att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Domstolen anser istället att verksamheten tydligt motverkar strandskyddets syften, och att den därmed inte heller kan anses förenlig med strandskyddsförbudets syften.

Domstolen ser i sammanhanget inte lagliga förutsättningar att vid prövningen av strandskyddsfrågan, även att den ingår som en del i en tillståndsprövning, väga det allmänna intresse som strandskyddet representerar, och verksamhetens negativa inverkan i detta avseende, mot det allmänna intresse av annat slag som manifesterats i antagen detaljplan. Domstolen ser inte heller att domstolen vid sin prövning av strandskyddsfrågan kan beakta de kompensationsåtgärder för växt- och djurlivet som sökanden åtagit sig att utföra i anslutning till nu aktuellt område.

Sammantaget anser domstolen att förutsättningarna för dispens från strandskyddsförbuden inte är uppfyllda, vilket medför hinder mot att meddela tillstånd till den ansökta vattenverksamheten. Därmed ska ansökan avslås.

Länsstyrelsen har vid huvudförhandlingen yrkat ersättning för rättegångskostnader med 32 000 kronor vilket medgetts av kommunen. Ersättning ska därmed utgå med yrkat belopp.

Skäl saknas att ändra den i målet tidigare bestämda prövningsavgiften. Avgiften är betald.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1

Överklagande senast den 3 juli 2020.

Kristian Andersson

Nils-Göran Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Kristian Andersson, ordförande, och tekniska rådet Nils-Göran Nilsson samt de särskilda ledamöterna Stefan Andersson (särskilt yttrande) och Håkan Falck.

Särskilt yttrande, se nästa sida.

Särskilda ledamoten Stefan Andersson anför följande.

Idag är stranden en alltmer tätande vassrugg som framöver kommer omöjliggöra att överhuvudtaget kunna vara där. Detta gäller stora delar av sökt område. Enligt min mening ökar förslaget allmänhetens möjlighet till att vistas i området, främst via piren men också delvis via båtbyggarna. Ansökt verksamhet har naturligtvis en viss negativ påverkan där det skall muddras men det är av ganska ringa storlek. Området hyser inga högre kvalitéer varken ur djur- eller växtlivssynpunkt. Eftersom kompensationsåtgärderna skall ske i samma begränsade vik (vattenområde) och att omfattningen av dessa är mer än kompenserande anser jag att de kan beaktas vid prövningen av strandskyddsfrågan. Trots detta finns enligt min uppfattning inte förutsättningar för dispens från strandskyddsförbuden. Detta eftersom utformningen av båtbyggor och pir inte hålls samlad. Det ter sig uppenbart att en samlad byggnation är bättre både ur djur- och växtlivssynpunkt. Sökanden har inte kunnat visa, och har inte anfört några bärande argument för, att sökt utformning skulle vara lika bra som eller bättre än en samlad byggnation.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och

miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se